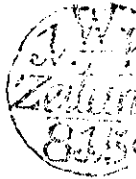

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KR-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL

Indult Bétsből, Pénteken December 22 - dik napján, 1815 - dik esztendőben.

Frantzia Ország.

Az e' folyó holnap 8 - ikán költ *Párisi* tudósításokban, nevezetesen a' *Journal des débats* tizimű, azon nap kijött ujságlevelékben, *Párisból* Dec. 7 - dik napjáról, ezeket olvassuk: „A' Pairek kamarájától *Ney* Marsalra kimondatott halálos szententzia, ma reggel husz minutumkor kilentz óra utánn vitetett végbe. — A' *Luxembourg*i palota reggeli 3 órától fogva kívül belől szoros őrizet alá vétetett. — A' Pairek kamarájából való kimentekor enni valót kívánt a' Marsal, 's jó izűn enni láttatott. Evés utánn dohányzott, lefeküdt, 's mély átomba merült. — Minekutánna *Cauchy* a' Pairek kamarájának titkos archivarusa, az lélettételük előtte való elolvasása végett hozzá' jöven, néhány vigasztaló szókat a' Marsalhoz mondott volna, ez így szóllott hozzá: „Uram! Tegye meg az Ur a' maga kötelességét, kiki tartozik a' magáénak megfelelni. Olvasson az Ur.“

„Eloolvasás utánn *Cauchy* ur ajánlotta néki, hogy, ha ezen szempillantatokban a' religió vigasztalásával akar élni, hivassa a' *St. Sulpicei* plebánust, ki magát e' végre ajánlotta.“ Jól vagyon, így felelt a' marsal, majd gondolóra veszem e' dolgot.“ Ezutánn *Cauchy* ur megjegyezvén, hogy, ha ezt nem akarja, tehát más papot is hívatthat magához, így válaszolt a' marsal:

„Már megmondtam az urnak, hogy jól van; „nékem nints papokra szükségem, hogy „tőlök meghalni tanuljak.“

„Minekutánna értésére adták, hogy a' feleségétől 's gyermekeitől való elbűszásának ideje szabad tetszésére hagyatik, kívánta, hogy azok reggeli 6 's 7 óra közben jöjjenek el. Reményilem, így szólván „továbbá, hogy a' marsalné asszonynak az „én megítéltetésemet meg nem fogják irni; „hadd értse a' sorsomat tulajdon szavam- „ból.“ — „*Erre Cauchy* ur el ment, a' marsal pediglen felöltözve lefeküdt, 's azonnal elaludt.“

„Reggeli négy óraker költetett fel a' marsalnénak; gyermekeinek, a' *Gamon* asszonyságnak 's az ő hűgának eljövetelek által. Ez a' szerentsetlen marsalné belépvén a' férje szobájába, ajúlásba esett; a' marsal az őrzőinek segedelmeikkel felemelte őtet, melly hosszás ajúlás utánn sokat sirt 's zokogott. *Gamon* asszonyság térden állván a' marsal lábainál, szinte úgy a' hűga 's nagyon siránkozott. A' gyermekei mély szomorúságba merülten állottak, de nem sirtak; az idősebb fia mintegy tizenkét esztendőös. A' marsal jó darabig beszélt azokkal, de felette gyengén. Azutánn hirtelen felkelvén, házanépét kérte, hogy mennjenek el tőlle.“

„Azoknak elmenetelek utánn fel 's alá járt a' szobájában. Egy a' mellette lévő.

strázsák közzül, Larochejaquelin nevű granatéros így szólott hozzája: „Marsal! Vall, „jon nem jó volna - e' ezen időpontban, „mellyben az ur vagyon, az Istenről gondolkodni? Mindenkor szép dolog, az Istennel megengesztelődni.“ A' marsal megállott, azon granatérost merően megnézte, kevéssé gondolkozott, 's azután így szólott: „Igazat mondasz, biz' igazat mondasz; illő, hogy az ember mint betsületes férjfi 's mint keresztény meghaljon; a' „St. Sulpicei plébánus jöjjön el hozzám.“ Ezen pap azonnal elhivatván, három fertályóráig volt magánosan véle a' szobában. Az elmenetelekor megkérte a' marsal, hogy utolsó szempillantataiban ismét jöjjön hozzá. Kilentzédfél óraker meg is jelent, 's y óraker neki nyujtván a' marsal a' kezét így szólott hozzája: „Hágjon bé előre a' „Plébánus uram, en hamarabb leszek ott „felül, mint az ur.“

„Bérlelt kocsiban vitetvén a' Luxembourggi kerten által, minekutánna ez a' nagy kétsorfássétálónak observatorium fele való végén megállott volna, a' marsal ezen megütközött, hihetőképen azt gondolta, hogy a' Grenellei síkmező nem pedig ezen hely lesz a' veszthelye. Ottan megölette a' gyóntató papját, 's tobákos pisxist által adván neki arra kérte őtet, hogy azt az ő feleségének adja, a' kezébe, nem külömben néhány a' zsebeben volt aranyokat is adott neki, a' szegények számokra.

„Az agyonlövettetésére rendelt régi katonák sorának általellenibe állván hangos szóval ezeket mondotta: „Katonák! „*Szincere téplozzatok!*“ Ezek voltak az ő utolsó szavai, mert azon szempillantathan tizenkét golyóhístól által lyukasztatván, le-rogyn. Holt teste a' hadi rendeléshez képest veszthelyen egy fertály óráig hagyatott.“

A' Marsal Ney agyonlövettetésének napja, az az Decemher hetediké, a' Király kegyességének egy emlékezetre méltó

jele által tétetett nevezetessé. A' Király ezen a' napon aláirt egy törvényprojektumot, a' mellyben tökéletes botsánathirdetés foglaltatik néhány kivételekkel, mindazokra nézve, a' kik a' Bonaparte pártosságában akár személyesen, akár távolabb való módon részesültek vala. — Ezen fontos törvényprojektumnak a' képviselők kamarájában való felolvastatásakor a' külső dolgokra ügyelő minister és a' ministeri tanátsnak előülője, *Duc de Richelieu*, következő beszédet tartott: „Uraim! Nagy példa adatott; a' törvénszékek parantsolatot vettek, hogy az igazság kiszolgáltatását azok ellen, kik a' Julius 24-ikén költ kir. rendelésnek 1-ső tzikelyében jegyeztettek meg, folytassa, és ha néhányan közülök a' törvénybeli nyomozás elől magokat félre vonták volna, azok azonközben in contumaciám ítéltessenek meg példaadás végett, mig meg nem büntetődhetnek.

„De a' Státusnak legerőszakosabb meg ráztatása után szükséges volt, hogy az Országlószék más intézetekhez is nyuljon. Találtának a' letsendesedett revoluziók után olyan emberek, a' kik azon hazának kebelében, mellyet felszaggattak, és még fenyegetnek, meg nem maradhatnak. A' közbátorság kívánnya, hogy az igazság büntető keze őket is elérje. Ennek példait a' mi hazánkban keresni nem szükség; mivel a' legszabadabb státusokban is történt, hogy a' népeknek bátorsága számos számkivettetéseket kívánt.

„Illy télzásból történt, hogy a' Julius 24-dikén költ rendelésben harminth nyolcz személyek megnevezettek. Ez a' rendelés magában azt is foglalta, hogy azokat a' kamarák meg fogják ítélni, kik törvénszék eleibe idéztetni fognak; de az Urak magok kinyilatkozatták, hogy az íteletteleket magokra nem vállalhatják, 's így szükség a' számkivetést egyedül behozni.“ — „Azon rendelést némellyek keménynek találták.“

„Mi ezeknek azt feléjük, hogy annyi sok bűnös próbatételeknek végbe vitele után lehetetlen volt valamely kegyesebb intézethez nyúlni. Se nem politika szerint senem igazság szerint való dolog lett volna, ha azok, kik azon nagy támadásban részesültek, mindnyájan meg büntetődtek volna. — Azon familiának tagjai, mely Francia országot olly sok szerentsétlenségbe hozta, ennek az országnak földjéről már eltávoztak. Nem is reménylik, hogy valaha visszatérhessenek abba, és azok ellen, kik ezt mérészelnek büntető törvenyt szükség hozni. Ha a' királynak lelkiismeretessége abban a' törvényben, melyben a' confiscatiót eltörlötte, nem engedte néki, hogy azokat az igazságtalanú szerzett jószágaitól megfossza, tehát minnyájan és minden környülállások azt kívánnyák, hogy azoktól azon jusaikat, jószágait, és justartásaikat, melyekhez ők ingyen jutottak, elvonnja; ezen közakarát abban a' törvényprojectumban, melyet az urakkal közleni akarok, nyilván foglaltatik.“

„S így a' Státus polgárinak minden egyéb klassisai meg fognak nyugodni. Eő Felsége a' maga *Cambraiból* ki adott botsánathirdetésének kiterjedését még inkább akarja nevelni. A' botsánathirdetésnek jusa, főképpen nagy politika megrázattások és támadások után tartozik az uralkodó fejedelemhez. Eő Felsége ebben, a' Státus fő hivatalviselőivel osztózik.“ — „A' Király tudósította magát az Urak mindenmü projectumaikról és tanátskozásaikról. A' XVI. Lajos testamentomát mindenkor szeme előtt tartván, 's mindent a' mi a' státusnak javát előmozdithatja, jól érezvén, 's közönséges és költsönös bizodalmat szerezni reménylén, a' Király azt biztami reánk, hogy az Urak előtt felolvassuk azon törvényprojectumot, a' mellynek foglatlja itten következik.“

Törvényprojectum.

Lajos Isten kegyelméből 's a' többi.

Köszönetünket 's a' t. Minekutánna Mi a' mi Státustanátsosunkat megbalgattuk volna, paránsoltuk 's parantsoljuk, hogy a' jelenvaló törvényprojectum a' Mi nevünkben külső dolgokra, az igazságra, a' belső a' hadi, a' tengeri dolgokra, és a' közönséges politziára ügyelő ministereink által, kikre anuak megbányattatása felsegellését bizzuk, a' képviselők kamarájának ereibe terjesztessen.

I. Tzikkely. Tellyes és tökelletes bótánat hirdetik mind azokra nézvé, kik akár mások, akár magok által a' pártütésben és a' *Bonaparte Napoleon* uzurpatziójában részt vettek, következő kifogásokkal.

II. Tzikkely. A' Julius 24-dikén költ rendelésnek végbe hajtása, azon rendelésnek 1-ső tzikkelyében foglaltatott személyekre nézvé folytattasson. *).

III. Tzikkely. Az említett rendelésnek 2-dik tzikkelyében megnevezett személyek **). tartoznak Frantzia Országot a'

*) Azon személyeknek a' neveik e' következők: *Lallemand, Drouet-d' Erlon, Lefebvre-Desnouettes, Amcilh, Broyer, Gilly, Mouton - Duverner, Grouchy, Clausel, Laborde, Debelle, Bertrand, Drouot, Cambrone, Lavalette, Rovigo, Ney* és *Labeoyere* e' sorban voltak a' legelsők.

**.) Ezen személyeknek, ezek a' neveik: — *Soult, Alix, Excellmans, Bassano, Marbot, Lepelletier Felix, Boulay (de la Meurthe), Mehée, Fresinet, Thibaudreau, Carnot, Vandamme, Lamerque, (General), Lobau, Harel, Piré, Barrère, Arnault, Pommereuil, Regnaud (de St. Jean d' Angely), Arrighi, Dejean (ifjabb), Garrau, Real, Bouvier-Dimolard, Merlin (Douaybol), Durbach, Dirat, Defermont, Bory - St. Vincent, Desportes Felix, Garnies de Saint-s,*

mostani rendelkezésnek kihirdetése után következő két hónapoknak lefolyása alatt, ide hagyni. A' király különös megengedése nélkül nekik az országba vissza térni szabad nem leszen, e' pedig számkivetésbe való vitettetések büntetése alatt.

IV. Tzikkely. A' *Bonaparte* familiájának minden tagjai, és rokonjai, avagy azoknak maradékjai, egész az atya vagy anyja testvérének, és unokáinak gráditsáig, ezeket is odá értvén, az országból örök-ké kirekesztetnek, 's tartoznak egy holnap le folyása alatt a' büntető törvénynek 91-dik tzikkelében kifejezett (halálos) büntetés alatt, abból kitakarodni. Ők ezen országban a' polgári just el nem nyerhetlk, és semmi jóságokat, justartásokat, jövedelmeket, penziókat, mellyeket ingyen avagy érdem nélkül kaptak vala, nem bírhatnak, egyszersmind tartoznak minden jóságaitkat, mellyeket titulo oneroso bírnak, hat holnap lefolyása alatt, eladni.

V. Tzikkely. Ezt a' bótánathirdetést nem lehet azoknak hasznokra fordítani, kik már a' törvényes megvizgáltatás alatt vannak, vagy a' kik ezen törvény kihirdetése előtt már megszententziáztattak volna; ezekre nézve a' törvényes perek folytatassanak, és a' megíteltetések hajtattassanak végre.

VI. Tzikkely. Ebbe a' bótánathirdetésbe nem tartoznak azok a' bünös tselekedetek, mellyek a' magános személyeken tétetődtek, akár melly időben azok estek légyen; a' kik illy bünökbe estenek, a' törvények szerint üldöztethetnek. Költ *Párisban* a' Tuileriai palotában, December 7-dik napján, Urunknak 1815 - dikében, Országlásunknak huszonegyedik esztende-

jében. Aláírás: *Lajos.* — A' Királyért: *Richelieu.*

Ennek a' törvényprojektumnak elolvasása után, a' Herceg *Richelieu* ezeket mondotta: „Uraim! Az az intézet, melly az Uraknak javasoltatott, a' mi historiánkban nem az első. Negyedik *Hénrik*, kiröl örömet szoktunk emlékezni, 1594-dikben hasonló bótánathirdetést adott ki, 's Fr. ország az által megszabaditatott. Alligmondotta ki a' minister ez utolsó szavakat, a' midőn: *Éljen a' Király!* kiáltás mintegy magától, de közönségesen mindnyájan szájköböl zengett. Ezt a' kiáltást a' deputatusok is a' magok kalapjaikat felemelvén, 's felálván szaporították meg.

Azutann a' fejjebb nevezett minisztereknek azon törvény projektumoknak massakinek által adattatván, 's a' projektum nyomtatás alá való bótátatása rendeltetvén, a' ministerek szokott módon elszélljedtek.

Nagy Britannia.

A' *Londoni* e' folyó holnap 8-dikán költ tudósítások hirdetik, hogy az Angliai Országlószerk hivatszerént való leveleket vett légyen, *Cockburne* György urtól Sz. Ilona szigetéből, a' mellyekben a' foglaltatik, hogy a' *Northumberland*, *Bonaparte* *Napoleonnal* azon szigetbe October 15-kén megérkezett légyen. *Bonaparte* jó egészségben 's meglehetősen jó kedvű volt. Ugy látzott, hogy ez a' hosszszas utazás nagyon öszverongálta a' vele lévő kísérőit, 's többen azok közzül sajnálják, hogy az előbbeni uralkodók sorsához magokat kaptasolták. — A' fellyebb említett tudósításokat *Cockburne* Admiraltól, Sz. Ilona szigetéből e' folyó holnap 4-dikén *Denman* nevű kapitány hozta el Londonba, a' mellyek *St. Ilona* nában October 22 - dik napján irattak. Ez a' kapitány azt mondja, hogy *Bonaparte* abba a' házba, a' mellyben eddig a' Gubernátor helytartója lakott, szállitta-

Mellinet, Hullin, Cluys, Courtin, Forbin-Janfon (a' legidősebb) fiú, *le Gorgne Dideville.*

fik, ez a ház pedig a Longwood nevű hegynek a tetején fekszik. Azt mondják, hogy azt neheztelte volna Bonaparte, hogy az a ház nem elég tágas, de hibetóképpen nem a kevés tágassága, hanem a fekvése lehet azon neheztelésnek az oka. Ez a ház olly helyen fekszik, hogy se nem belé se nem abból ki menni nem lehet a nélkül, hogy meg nem láttatna az ember. Mondják, hogy a Bonaparte késérei igen kedvetlenek, s hogy többen azok közül engedelmet fognak kérni, hogy Európába vissza térhessenek. Azon Redpole nevű hajó, a melyen ezek a tudósítások hoztattak, egy azok közül a hajók közül, a melyek a Northumberland hajóját Sz. Ilonába elkésérték vala.

A mit enuekelötte néhány újságlevelekben olvastuk, s azok szerint érdemes Publikummal közöltünk vala, hogy t. i. Bonaparte hűtőjét a Regens Hercege 3000 guineán megvette volna, az nem igaz s ez alkuról szó sem volt Londonban.

Franzia Országi király Wellington Herceget a Sz. Lélek Vitézi Rendjének néki tett megadásakor, egyszersmind a Brumoyi Hercege titulusával megtisztelte.

Orosz Birodalom.

A Petersburgi ugy nevezett Senatusújságlevelekben ezeket olvassuk: „Már akár mennyit beszéltek eddig a Törökökkel való háborúról, tsak ugyan fundamentum nélkül való dolognak lenni látszik vagy azért, hogy a Császár Eő Felsege a maga Párisban költ s ez idi rekrutázást érdeklő parantsolatjában nyilvánágon ezeket mondotta: „hogy ez a rekrutázás tsupán tsak azért rendeltetik, hogy az által azok a katonák pótoltassanak ki, a kiknek szolgálatidejek elmúlt, nem pedig a haborút jelentő készülétek miatt, a melyek, hálá az Istennek, nem szükségesek.“ Külömben is ez a rekrutázás igen tsekély,

minthogy minden 500 főből tsak egyet kell adni katonának.“

October 18-dikán a Lovasság Generálisa Gróf Bennigsen, Odessából Mohilewbe (Dniester mellett) utazott. — Archangelben Nov. 6-dik napjától fogva gyengedérek voltak; Petersburgban hó helyett ez idő szakaszban eső esik; Kurskban ellenben 1. Novembertől fogva külömben igen korán nagy hidegek járnak.

A titkos tanácsos Polizyn Hercege 100,000 rubelt, mint kegyes ajándékokat küldött Kazanba. Ezen summához néhány Petersburgi kereskedők 10,000 rubelt adtak hozzá, melly summa a naponként való ajándékozásokkal szaporodik, azoknak számokra, a kik a szerentsétlen számkivetésben sínlődnek.

Spanyol Ország.

A Madriti udvari újságlevelek hirdetik, hogy a király a Donna Maria Troncoso de Lixastrásamesternének, ki a Ciudad Rodrigó városnak védelmeztetésén 1810-dik esztendőben a maga férje mellett viaskodott és mint fogoly franciaországba vitetett vala, a strásamesteri fizetést és ráziókat ajándékozta légyen.

Német Ország.

A Saxoniai Király Eő Felsege a titkos Tanácsost, és Kamarást Globig urat, a maga rendkívül való s a Prussziai udvarnál lévő meg hatalmazott ministerének, annak cancelláriabeli dolgainak ideig való folytatójává a követségbeli tanácsost Breuert nevezte.

A Marsal Ney processusának folytatása:

Favernege ur, mint az ötödik tanú azt mondotta, hogy ő 13-dikán megjelent a marsalnál, s azt ajánlotta néki, hogy a betsület és a nemzeti őrző sereget a maga

hasznára fordítsa, de hogy a' marsaltól kedvetlenül fogadtatott legyen. Ezt a marsal egészen tagadta.

A' hatodik tanú Gróf Bourmont ezeket vallotta: Ámbár én Lifféből erre való feleletet már irásban adtam, de a' szerentsélen emberen való szánakozásom nem engedte, hogy az kommissiótól hozzám intézett kérdésekre való feleleteknél többet kivallottam volna. De minthogy a' marsal ur azt mondja, hogy én az ő plánumait tudtam, 's helyben hagytam volna, a' mi az én betsületemet érdeklí, tehát kéntelen vagyok, talán olyanokat is, a' mik az ő büntettetését súlyosabbá teszik kivallani.

Minekutánna General Bourmont megmutatta volna, hogy a' seregek egészen a' király eránt való indulatban voltak, 's hogy azokat egy olly töllok kedvelt férjfi mint a' marsal, könnyen vissza tartóztatta volna; azt mondotta, hogy a' marsal akkor így szöllott hozzája:

„Hát Generális Uram, az Ur, Bonaparte proclamatióit, mellyek mindenfelé kihirdettettek, megolvasta; jól vannak feltéve.“ — Igen is, így szöllott Gróf Bourmont, több helyek vannak azokban olyanok, a' mellyek sokra bírhatják a' seregeket.“ — Tehát, Barátom, így szöllott a' marsal, a' seregek elhatározták magokat, 's egész Francia ország éppen úgy gondolkózik; mindennek vége van. Ezenközben Lecourbe Generális bėjött a' Marsal pedig folytatta a' szavát: „Őr vendek, hogy láthatom az Urat, kedves Lecourbe Uram, éppen azt mondot

tam Bourmonthoz, hogy mindennek vége van, három hónapoktól fogva mi egyet értettünk minnyájan e' dologban, ha az Urak Párisban lettek volna, ezt olly jól tudnák mind én.“ — Azt tartom, hogy a' király Párisból bizonyosan elment, ha pedig el nem ment, tehát ellopják őt. De jaj annak, a' ki ezt a' király valamiképp meghántja! Őtet hajón Angliába fogják vinni.“ — 'S így, megszöllalt Bourmont, le fog tétetődni?“ — Ugy kell lenni a' dolognak, így felelt a' marsal, 's mi nekünk mit teennünk egyebet, hanem ha Bonapartéhoz általmegyünk.“ Ennél a' beszédnél elbámúlt Gróf Bourmont. — „Ha az Ūrnak erre kedve nintsen, mivelje azt a' mit akar, így szöllott továbbá a' marsal, Lecourbe majd én velem fog menni.“ — Én, megszöllalt a' Lecourbe, azért jöttem ide, hogy a' királyt szolgáljam, nekem betsületem vagyon. A' Császár csak gonoszat, a' Király pedig tsupa jót tett nekem.“ — Nekem is van betsületem, így szöllott a' marsal hevesen, 's ugyan tsak a' betsület nekem parantsolja, hogy Bonapartéhoz által menjek. Megbántatásomat többé nem szenvedem; többé nem akarom, hogy a' feleségem könyves szemmel jöjjön baza. Szükség, hogy egy a' katonaság kebeléből választott férjfi uralkodjon, a' végre, hogy a' katona élet tiszteletben maradjon. A' király bennünket nem akar; a' bizonyos, hogy ő bennünket nem akar.“

Lecourbe kinyilatkoztatta magát, hogy ő a' falura megyen.

(Folytatása a' Toldalekban következik)